

Малишевський О. В.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти
та комп'ютерних технологій

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ДО УЧАСТІ В ОЛІМПІАДІ З ІНФОРМАТИКИ

У зв'язку з актуалізацією і активізацією олімпіадного руху все гостріше постає проблема підготовки учнів до участі в олімпіадах з програмування. Досить гостро ця проблема стоїть в основній школі.

Підготовка "учня-олімпійця" починається з підготовки вчителя. Учитель повинен розв'язати такі проблеми:

- вивчення нових форм проведення олімпіад;
- знання алгоритмів розв'язання олімпіадних завдань;
- наявність самих завдань;
- знання мов програмування;
- пошук часу на вивчення, підготовку і перевірку олімпіадних завдань;
- навчання учнів правильній організації діяльності на олімпіаді з програмування.

Незважаючи на те, що коло завдань, що пропонуються на олімпіаді з програмування обмежене, розв'язування задачі може бути складним не тільки для учня, а й для вчителя, оскільки окремі завдання вимагають знання вищої математики, чисельних методів та інших математичних засобів розв'язування нестандартних алгоритмів. Більшості вчителів це не під силу. Найбільш правильний вихід у такій ситуації – посилення зв'язків між школою і вищим навчальним закладом. Однак, у кожному школі не відправиш викладача з ВНЗ, тому доцільно, на нашу думку, на базі підготовчих курсів у ВНЗ створювати групи обдарованих учнів для підготовки не тільки до вступних іспитів, а і до олімпіад з інформатики.

До основних особливостей підготовки учнів основної школи до участі в олімпіадах з програмування:

1. У програмі основної школи немає такого предмету як програмування і навіть такого розділу. Отже, учень повинен мати власну, досить сильну внутрішню мотивацію.

2. Під час проведення олімпіад діє обмеження – при розв'язанні завдань бажано використовувати тільки одна з мов програмування (на вибір учня).

3. Постійні тренування до олімпіад йдуть майже на спортивному рівні на уроках чи в поза урочний час.

4. Алгоритми та формули, що застосовуються для пошуку оптимального шляху розв'язання більшості олімпіадних завдань, вивчаються тільки у вищому навчальному закладі.

Зрозуміло, що для роботи з обдарованими учнями, які братимуть участь в олімпіадах з програмування вчителям необхідна підготовка вищого рівня:

– підвищення профільної кваліфікації шляхом здобуття другої вищої освіти.

– проходження учителями курсів (можливо навіть дистанційних) з вивчення мов програмування, з розв'язування олімпіадних завдань з програмування.

– самопідготовка з використанням матеріалів з додаткових традиційних та Інтернет-джерел.

Однак високий рівень кваліфікації учителя інформатики, відмінні знання учнями мов програмування не дає стовідсоткову гарантію перемоги навіть на шкільній чи районній олімпіаді з програмування.

Основним стимулом до участі в олімпіадах для школяра є внутрішня мотивація. Це не тільки можливість поліпшити свою оцінку, а й шанс показати знання та ерудицію з розв'язуваної проблеми, проявити свої організаторські здібності, отримати "додаткові бали" іншим учням, які не беруть участі в олімпіаді, і тим самим привернути на себе увагу учителя.

Прагнення школяра до лідерства, демонстрації власних досягнень є однією з вихідних умов, що спонукають учня до участі в олімпіадному русі. Зрозуміло, за такої мотивації бажаючих працювати досить, але в ході роботи відбувається часткова ротація учасників олімпіади і це неминуче при сучасній

завантаженості школярів. "До фінішу" на різних рівнях підготовки і проведення олімпіад з інформатики доходять переважно працьовиті діти, ті учні, які не бояться поразок і ставлять перед собою конкретні цілі.